

HEIMTALI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

I ÜLDSÄTTED

Riikliku õppekava alusel koostab põhikool kooli õppekava. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Kooli õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse ja koolikollektiivi kokkuleppes kooli eripära kohta.

Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab põhikooli direktor. Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolegoole, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud valdkonniti koondatuna lisadena.

Põhikooli kooliastmed on:

- 1) I kooliaste – 1.–3. klass
- 2) II kooliaste – 4.–6. klass
- 3) III kooliaste – 7.–9. klass

II ÜLDOSA

Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted, Heimtali PK väärtused ja eripära

Põhieesmärk on luua õpilastele keskkond omandamiseks põhiharidust, mis tagab neil valmisoleku elukestvaks õppeks ning kujundab temast isiksuse, kes

- peab lugu enesest ja kaasinimestest, oma kodust ja perekonnast
- lähtub oma tegevuses ja otsustustes üldinimlikest kõlbelistest põhimõtetest
- järgib seadusi ja on teadlik oma kodanikuõigustest ja -kohustustest
- hindab terveid eluviise, hoiab loodust, elab keskkonnasäästlikult
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata
- tunneb end oma rahva liikmena, austab oma isamaad
- oskab õppida, hankida ja kasutada infot
- tuleb toime muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas

Õppekasvatustöös lähtume järgmistest põhimõtetest:

- igal õpilasel on õigus omandada haridust vastavalt oma võimetele
- arvestame kultuuri- ja sotsiaalset keskkonda, milles me elame
- kooli ja Heimtali piirkonna ajaloo uurimise ja tundmaõppimise kaudu kasvatame õpilastes kodukohaarmastust
- omavahelistes suhetes lähtume põhimõttest: ära tee teisele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse; väärtustatakse kõiki inimesi ja usaldusel põhinevat koostööd
- aitame õpilastel selgusele jõuda oma võimetes ning kalduvustes ja kujundada isikupärast õpistiili, pakkudes mitmekesiseid õpikogemusi
- kaasame lapsevanemaid nii koolielu kui oma lapse õpitee kujundamise küsimuste arutamisse ja otsustamisse
- klassivälise tegevusega aitame kaasa ainetundides toimuva täiendamisele
- kasutame erinevaid õppetöö vorme, mis aitaksid õpilastel probleeme näha ja püstitada, neid

- lahendada, arendaksid neis kriitilist ja loovat mõtlemist
- kujundame õpilaste käitumist üldtunnustatud eetilise ja moraalsete tõekspidamiste järgi
- Heimtali põhikool on mõisakool ja väärtustab tõekspidamisi, mis sobilikud tänapäeva ja mida on paikkonnas enne meid viljeletud. Väärtustatakse mõisnike Siversite poolt ehitatud hooneid ja uuritakse mõisa, mõisnike kui kooli ajalugu ning jäädvustatakse tulevastele põlvedele.
- 14. aprillil alustatakse ja 14. oktoobril lõpetatakse õuesõppe poolaasta projekti tegevused. Võimalusel kaasatakse Keskkonnainvesteeringute keskuse keskkonnateadlikkuse programmi vahendeid ning korraldatakse õppereise ka aastaringselt.
- Koolidevahelised projektid jätkuvad võimalusel Pühajärve ja Viljandii valla haridusametustega ning põhikoolide huvitegevusliku karjäärisuundmuse „Proloog“ raames.

Õppe- ja kasvatusprotsessis arvestatakse järgmiste väärtuste kinnistamisega:

- Ausus
- Eestlus
- Ettevõtlikkus
- Koostööoskus
- Seaduskuulekus
- Säätlikkus
- Toimetulek ja eneseareng
- Tolerantsus
- Vastutus
- Üksteise austamine ja viisakus

Pädevuste kujundamine

- Pädevused kujundatakse õppeprotsessi käigus kõigi õppeainete ja huvitegevuse kaudu
- Pädevus on teadmistel, oskustel ja väärtustel põhinev suutlikkus teatud valdkonnas tulemuslikult toimida
- Õppeainepädevus määratletakse ainekavades
- Heimtali Põhikooli õppekava eesmärk on kujundada õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas määratletud üldpädevusi:

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – õpilane suudab hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingu ja kujundada ilumeelt.

Hoitakse kooli traditsioone ja luuakse uusi, koolipäevik oma kooli info ja fotoga, kooli ajaleht Heimtali Teataja 4x aastas, aktused ja pidulikud kogunemised, väärtusmängud klassijuhataja tundides, õpilaste esinemised erinevatel üritustel, sh laulu- ja tantsupeod, erinevatel kultuurivaldkonna konkurssidel osalemine, teatrikülastused, Unustatud mõisate külastusmäng, jne.

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – õpilane suudab ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Kool arendab pidevalt tugisüsteemi hariduslike erivajadustega õpilaste toetamiseks. Koolil on kujunenud traditsiooniks heategevuslik sündmus Me hoolime. „Teistmoodi koolipäevad” võimaldavad kohtuda erineva (kultuuri)taustaga inimestega. Õpilased ja õpetajad kajastavad

koolielu kooli ja valla ajalehes ning kooliraadios. Tegutsevad kodutütred ja noorkotkad. Korraldatakse lauamängude päraslõunaid. Järgitakse Kiusamisvaba kooli programmi põhimõtted.

3) enesemääratluspädevus – õpilane suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

Klassikollektiivid osalevad suitsupriiklassi võistluses, koostavad vahekokkuvõtteid, osalevad omaloomingu konkursil ja koostavad oma tegevustest aruande. Koolil on mitmekesised võimalused arendada õpilaste füüsilist tervist liikumise kaudu nii spordihoones kui õuesõppes kooli lähikümbruses ja loodusradadel. Karjääripäevadel on võimalik teha kutseuundumustest ja saada tagasisidet oma eeldustest ja isikuomadustest.

Korraldatakse õppereise nt tervisemuuseumi (5.kl) ja ERM Heimtali muuseumi tähistatakse tervisepäeva matkadega lähikümbrusse. Osaletakse Interaktiivsel terviseviktoriinil. Aktiivselt tegeldakse kodu-uurimise ja noorgiidide tööga, mis võimaldab arendada tugevaid külgi ja suhelda erinevate inimestega.

4)õpipädevus – õpilane suudab hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist; kasutada õpitut; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust.

Kooli õppekavas on klassijuhataja tund II ja III kooliastmes, kus teemadeks õpioskuste arendamine ja loovtööde koostamise ja esitlemise põhitõed. 8.klassis tuleb sooritada õpilastel uurimistöö.

Õpilased osalevad erinevatel olümpiaadidel ja konkurssidel. III kooliastmes saavad õpilased majandus-, ettevõtlus- ja karjääriõppe tundides ettevõtlikkusele suunavaid praktilisi ülesandeid.

Õppemeetoditena rakendatakse aktiivõppemeetodeid ja leitakse võimalusi ainetevaheliseks koostööks. Koolis kujundatakse õpilastes oskusi iseseisvaks tööks, kohusetunnet ja täpsust ning aktiivset mõtlemist. Oma osa on paljudel huviringidel ja õpiabi rühmal, kus on võimalik õpipädevusi arendada. Tegutsemine rühmas annab oskused ülesannete jagamiseks ja aja planeerimiseks.

5) suhtluspädevus – õpilane suudab ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid; oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.

Suhtluspädevust arendatakse koolis eelkõige klassijuhataja tundides, ekskursioonidel ja õppereisidel, töövarjupäevadel, esinemistega aktustel ja loovtööd esitledes, koolilehele ja kooliraadiotele Mõisa Hääl kaastööd tehes,

teiste koolide õpilastega kohtudes (nt põhikoolidele korraldatav Proloog Heimtalis), raamatukogu külastades, noorgiidideks õppides ja külalisi vastu võttes.

6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus - õpilane suudab kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid. Koostada erinevaid ülesandeid ja lahendada praktilisi ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.

Õpilased osalevad ainevõistlustel- ja konkurssidel, matemaatikatalgutel, Känguru võistlustel, õppereisidel ja loodusmatkadel erinevatesse keskustesse ja teemaparkidesse, kus saab lahendada praktilisi ülesandeid, samuti on Proloogil praktilised töötoad. Kasutatakse IT- võimalusi.

7) ettevõtlikkuspädevus – õpilane suudab seada eesmärgid ja neid ellu viia; näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest. Reageerida paindlikult muutustele ning võtta vastu arukaid riske.

Koolis toimub integreeritult õpilaste ettevõtlikkuse toetamine alates 1.klassist. JA Eesti toel on õppekavas ettevõtlus- ja majandusõpe 7. ja 8. klassis. Karjääriõpetuse tund on 9.klassis. Tehakse koostööd Viljandimaa Rajaleidja keskusega. Töövarjupäeval osalevad 8. (oma koolis ametitega tutvumiseks) ja 9.klassi õpilased (väljaspool kooli). Koolis tegutseb õpilasesindus, kes on ülekoolliste õpilasuuringute (Proloog, Me hoolime, sõbrapäev jpt) ja laatade korraldamisel

eestvedajaks. Õpilased koostavad ja kaitsevad loovtöö III kooliastmes.

8) digipädevus - õpilane suudab kasutada uuenevat digialast tehnoloogiat: leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Koolis õpetatakse digioskusi integreeritult alates I. klassist. Osaletakse digikeskkonnas läbiviidavatel viktoriinidel ja konkurssidel. Klassivälises tegevuses pakutakse õpilastele loengu id ja õpet interneti ohutusest. Füüsilises keskkonnas tuleb üleminek terminalilt personaalsete digivahendite juurde, et suurendada ainetundides õpilaste digioskusi.

Õppimise käsitlus

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslaste ja ennat hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupäraselt soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaareneamiseks.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) **arvestatakse** õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) **arvestatakse**, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) **võimaldatakse** õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) **kasutatakse** teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; **tehakse** uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) **luuakse võimalusi** õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) **kasutatakse** nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) **kasutatakse** asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

8) **kasutatakse** diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igatüüpe individuaalsust.

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikult lõimingu kaudu. Lõimingu toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab Heimtali põhikooli õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

Õppekeskkond

Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone. Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
- 3) suhtutakse kõikidesse õpilastesse eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilaste vahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusele;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu, lähtudes rahvusliku, rassilise, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.

Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas (nii palju kui see on mõisahoone tingimustes võimalik);
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada Heimtali rahvaraamatukogu kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas

nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid; 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes, nt õppereisid, ERM Heimtali muuseum, Viljandi linn ja muuseum, raamatukogud, kirikud, matkad RMK radadel ja looduskeskustesse jms – iga klass vähemalt 1 kord õppeveerandis) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võrreldes igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused I kooliastmes

1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöök. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse; 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja

väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;

6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pere liikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat info vahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmiste ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
  - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitud praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemise ga uutes rollides.

III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidel ja võimetele vastavat õpiteed valida.

Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvidel arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

Läbivad teemad

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel

arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgid;

2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;

5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

Läbiva teema õpetust toetavad klassijuhataja töö, karjääriõpetus valikainena, karjäärialane tegevus on planeeritud klassiti ka läbi aineõpetuse (erinevate ametite tutvustused, töövaldkonnad, vajalikud isikuomadused), mis arendab õpilase õpi- ja meeskonnatööoskusi jm, et kujundada valmisolek töömaailma sisenemiseks, elukestvaks õppimiseks ning karjäärivalikute tegemiseks.

9.klassi õpilased viibivad töövarjupäevalväljaspool kooli, 8. klass varjutab koolis erinevaid ameteid meistrimehest direktorini. Klassivälises tegevuses on traditsioonilised karjääripäevad, vilistlaste esinemised ja Tagasi kooli ettevõtmised.

2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele; *Suurem osa projekte eesmärkide elluviimiseks on saanud teoks KIKkeskkonnateadlikkuse programmile. koolis töötab loodusring ja võetakse osa Röpina Aianduskooli erinevatest taimikasvatusteprojektidest. meistratakse lindudele pesakaste ja pannakse parkmetsa üles. sagedased külalised koolis on keskkonnateenistuse spetsialistid ja osalemine nende programmides. Praktilised õppused ja õppekäigud rahuldavad õpilaste uudishimu ja teadmisjahu ning laiendavad silmaringi.*

3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

Õpilased saavad ennast teostada kooli õpilasesinduses, aktiivseimad Viljandi valla noorte volikogus. 8. ja/või 9. klass külastab novembris Viljandi vallavalitsust, et saada infot omavalitsuse toimimisest ning tutvuda ametitega vallas. Valikainete kavas on vabatahtlik töö ja mittetulundusühenduste põhimõtete tutvumine ning MTÜ Heimtali Mõisakooli Seltsi tegevuse tutvustus. Klassijuhataja ja ainetundides ning huviringides käsitletakse päevapoliitika sündmusi.

4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

Hoitakse kooli traditsioone ja luuakse uusi, mõtestatakse lahti, millistele sündmustele või isikutele on traditsioonid rajatud (Mart Raud – kodukoha kirjamees, Anu Raua ja ERM Heimtali muuseumi rahvakultuuripärand, Eesti Vabariigi aastapäeva aktused ja pidulikud kogunemised), õpilaste

esinemised erinevatel üritustel, sh laulu- ja tantsupeod, erinevatel kultuurivaldkonna konkurssidel osalemine, teatrikülastused, Unustatud mõisate külastusmängus osalemine. Õpetajad on osalenud mõisakoolide projektides ja on integreerinud mõisatemaatikat erinevatesse ainekavadesse.

5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;

Õpilased ja õpetajad kajastavad koolielu kooli ja valla ajalehes ning kooliraadios. Selleks valmistudes õpivad koostama vastavaid tekste ning eetikareegleid. Paljud ainetunnid võimaldavad kasutada nii paberandjaid kui internetti, et sisu kriitiliselt analüüsida .

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

Õpilane peab järgima digikeskkonnas samu morali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.. Peab olema teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskama kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. Oluline rõhk õppetöös digivahendite kasutamisel on just nende eesmärgipärane kasutamine info otsimiseks, tõlketöök, esitluste koostamiseks, koduste tööde tegemiseks jms. Näitlikustamise ja tööturu statistikat kasutades aidata õpilastel jõuda arusaamisele, et tulevasel tööturul on väga oluline olla pädev uutes tehnoloogiates ja IKT vahendite kasutamises.

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

Terve noore kasvamisele aitavad kaasa erinevad loengud ennetustegevuses, õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi. Õpilased õpivad liikluseeskirju ja saavad sooritada jalgratturi eksami (3.kl), osalevad esmaabi andmise võistkondlikel võistlustel (3. kooliaste), maanteeameti liiklusohutuse katsetel (2. kooliaste). Koolis pakutav toit on tervislik ja on oluline jälgida, et kõik sööksid sooja koolilõunat.

8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid, reageerides alati võimalikult kiiresti täiskasvanute poolt. Analüüsitakse süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi nt väärtuskasvatuse mängude abil. Suunatakse õpilasi juhinduma oma käitumises üldtunnustatud eetilistest põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel. Õpilased osalevad kollektiivi (klassi, kooli, huviringi) kodukorra reeglite väljatöötamises ning järgivad neid. Õpilasi suunatakse väljaspool kooli käituma samu tõekspidamisi silmas pidades (bussipeatuses, kooli- või liinibussis, avalikel üritustel jne)

Õppe ja kasvatuse korralduse alused

Õppe ja kasvatuse korraldus määratakse kooli õppekavas, lähtudes riiklikus õppekavas esitatud nõuetest.

Kohustuslikud ja valikõppeained

Kooli õppekavas on esitatud järgmised **kohustuslike õppeainete** ainekavad:

1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus;

- 2) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel;
- 3) matemaatika: matemaatika;
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
- 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
- 6) kunstained: muusika, kunst;
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus.

A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt. **B-võõrkeelena** minnakse üle saksa keele õppelt vene keelele 2017/18. õppeaastaks.

Kooli õppekavas on esitatud järgmised **valikõppeainete** ainekavad:

- 1) digioskuste õppe integratsioon kajastub ainekavades ja õpetaja töökavades
- 2) inglise keele algõpe – 2. klassile huviringi tunnina kogu klassile
- 3) pilliõpe 4. klassile 1 tund ja 5. klassile 1 tund nädalas
- 4) disainiõpetus – 5. klassile 1 tund nädalas
- 5) pärimuskultuur – 7. klassile 1 tund nädalas
- 6) majandusõpe – 7. klassile 1 tund nädalas
- 7) ettevõtlusõpetus 8. klassile huviringi tunnina
- 8) karjääriõpetus - 9. klassis 1 tund

Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti esitatud LISANA.

III kooliastme loovtöö korraldatakse 7.- 8. klassis, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu omaalgatuslik vorm. Õpilane võib valida töö juhendaja kooli õpetajate ja töötajate seast või väljastpoolt kooli täiskasvanu (lapsevanem, ettevõtja vms). Reeglina võib ühel juhendajal olla maksimaalselt 2 tööd. Valikud ja kokkulepped tehakse 7. klassi lõpuks. Teemaatika valikul lähtub kool õppekava läbivatest teemadest. Loovtöö teemaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt (max paarikaupa). Kaitsmine ja kokkuvõtted tehakse 8. klassis maikuus. Töö teema kantakse kooli lõputunnistusele.

Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse koolis või Rajaleidja keskus. Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused

Hariduslike erivajadustega (HEV) on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu

selline) või taotletavates õpitulemustes. Hariduslike erivajadustega õpilasena määratletakse last, kelle erisuse ilmumine põhjustab olulisi raskusi töötamisel koos klassikaaslastega samal ajal samas ruumis õpetaja poolt vastavale klassile koostatud aine- ja töökava alusel. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada valikainete tunniressurssi.

Õpilastele võib toeks olla õpiabitunnid, tugiõpe aineõpetajatelt, õpetajate konsultatsioonid, individuaalse nõustamine, individuaalne õppekava, määramine õpiabi rühma, suunamine konsultatsioonile või pikapäevarühma, diferentseeritud töö tunnis, olümpiaadid, klassiväline töö, sotsiaalpedagoogiline tegevus, lihtsustatud õppekava, koostöö vallavalitsuse lastekaitse ja noorsootöö spetsialistiga, arengu/perevestlused, noorsoopolitsei. Muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem.

Õpiraskuste ja käitumishäirete diagnoosimisel kasutatakse Viljandimaa Rajaleidja keskust, Viljandi Keskhaignla lasteosakonna psühholoogide-psühhiaatrite ja teiste eripedagoogide abi, kes teevad esmavaatluse, vajadusel suunatakse õpilane nõustamiskomisjoni, et määrata sobiv õppevorm.

Väikeklassis võib kooli õppekavas kohandada erinevat tunnijaotusplaani, näha ette vähendatud või asendatud õpitulemused võrreldes õppekavas sätestatud taotletavate õpitulemustega ning vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas.

Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib **eesti keelest erineva emakeelega õpilane** või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

Hindamise põhieesmärk on õpilaste õppima motiveerimine ning tema individuaalsete õpitulemuste määramine.

Hindamise kaudu antakse teavet õpilase õpiedukusest nii õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale kui ka lapsevanemale.

Õpilaste õpitulemuste ning käitumise ja hoolsuse hindamisel on aluseks Heimtali Põhikooli hindamisjuhend.

Iga veerandi algul teavitatakse õpilasi, mida ja millal hinnatakse.

Lapsevanemaid teavitatakse lastevanemate üldkoosolekul, klassikoosolekutel ning individuaalsetel vestlustel, e-koolis.

Arvestuslike tööde läbiviimise ajad lepitakse klassiga eelnevalt kokku, et vältida tööde kuhjumist ja hajutada õpilaste koormust ning kajastada e-kooli kontrolltööde plaanis.

Õpilane on kohustatud ette valmistuma igaks kontroll- või arvestuslikuks tööks ja vormistama kodused ülesanded.

Hindamise põhimõtted seletatakse lahti ainekavades ning õpetaja töökavades määratakse aeg ja vorm.

Hinnet „puudulik“ või „nõrk“ (õpilase soovil ka „rahuldav“/“hea“) saab õpilane järele vastata üks kord 5 koolipäeva jooksul ja e-kooli kantakse parandustöö hinne.

Järele saab vastata vaid ebaõnnestunud või tegemata töö, kui sellel on mõjuvad põhjused (vanemate poolt põhjendatud puudumine, kooli esindamine vms, millega nõustub aineõpetaja), reeglina veerandi viimasel nädalal järelvastamisi ei toimu.

I klassis hinnatakse I ja II õppeveerandil õpitulemusi sõnaliste hinnangute abil, mille sisu ja vorm kinnitatakse õppenõukogus õppeaasta algul.

Kokkuvõttev hindamine üks kord poolaastas võib toimuda neis õppeainetes, kus on üks tund nädalas (vt. tunnijaotusplaani).

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämist kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.

Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

Õpetaja määratleb ainekavas kujundava hindamise põhimõtted koo skõlas kooli hindamisjuhendiga, arvestades oma aine eripära ja võimalusi kujundavaks hindamiseks. Võib kasutada õpimappide süsteemi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Hindamine toimub viie palli süsteemis, kus:

1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika

õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse

põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

I klassi õpilase hindamisel I ja II õppeveerandil kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent

Kui hindamisel tuvastatakse **kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine**, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord sätestatakse kooli õppekavas, vt hindamisjuhend.

Kokkuvõtavad hinned ja järgmise klassi üleviimine

1) Kokkuvõttev hindamine on veerandihinnete (või trimestrihinnete) koondamine aastahinneteks.

2) Kokkuvõtva hindamisena teadmiste ja oskuste tõendamist arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana juhul, kui esitatakse vastav tõend.

3) Õpilast ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest.

4) I klassis moodustab kokkuvõtva hinde I poolaasta sõnalised hinnangud ja II poolaasta

numbrilisi hindeid, mis kokkuvõttes näitavad, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.

- 5) Kui õppeaine veerandihinne on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval veerandul omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”.
- 6) Õpilasele, kelle veerandihinne on „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabi jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 7) Veerandi- ja aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane **järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama**. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppeveerandi lõppu.
- 8) Õpilane jäetakse **täiendavale õppetööle** õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeveerandi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeveerandi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- 9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib **erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama**, kui õpilasel on kolmes või enamast õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugimeetmeid. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
- 10) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamast õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- 11) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

Põhikooli lõpetamine

- 1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
  - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- 3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- 4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist koolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keeleks eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami

ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse RÕK §-des 20–22 sätestatust.

- 5) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded või milles tal ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

Karjääriõppe ja nõustamise korraldamine

Kool toetab õpilasi karjääri kujundamisel. Heimtali Põhikool on SA Innove karjäärteenuste projekti üheks pilootkooliks. Kooli õppekavas on valikaine 9. klassile.

Karjääriõppega seotud sündmusi (teemapäevad, külalised koolis, õppereisid jpm.) kajastatakse kooli kodulehel.

Karjääri küsimustes aitab õpilasi kooli karjäärikoordinaator.

Karjääriõppe teenused ja tegevused on:

Karjääriõpetuse tunnid 9. klassile üks kord nädalas, 35 tundi aastas

Karjäärikoordinaatori avatud kabinet, vastab 1 päeva nädalas karjääriküsimustele

Karjääriinfo stend koolis ja karjääriinfo teatmikud raamatukogus

Karjääriinfo ja kasulikud viited kooli ajavaebis: <http://heimtali.blogspot.com>

Karjääriinfo, kasulikud viited ja õppematerjalid kooli kodulehel:

<http://www.heimtali.vil.ee/Oppmat.htm>

Karjääriinfo-tunnid Viljandimaa Rajaleidja keskus

Info <http://rajaleidja.ee>

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Õpetaja töökava koostamise eesmärgid:

tagada õppeprotsessis tegevuste eesmärgipärasus ja läbimõeldus

et õpetaja saaks teostada seiret õppeprotsessis toimuva üle

viia läbi efektiivsemalt refleksiooniprotsessi

detailemalt kavandada üld- ja valdkonnapädevuste ja läbivate teemade lõimimist õppeaine õpitulemustega.

Õpetaja töökava on elektrooniline ja kavandatud õppenädalate lõikes, mis sisaldab õppeaine nimetust, õppe- ja kasvatusesmärke, hindamise aluseid, õpitulemusi, õppesisu, üld- ja valdkonnapädevustest lähtuvalt taotlused õpilase teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja käitumisele.

Kui õppeaines on üleminekuksamid või loovtöö koostamise võimalus, siis kirjeldada selle põhimõtted, sisu ja vorm ning hindamine.

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Heimtali Põhikooli õppekava kehtestab kooli direktor ja on kooli õppe- ja kasvatustöö alusdokument. Muudatusi sellesse tehakse järgneva korra järgi:

- õpetajad/õpetajate grupid edastavad oma ettepanekud kooli hoolekogule või kooli direktorile
- lapsevanemal on õigus esitada oma ettepanekud kooli hoolekogule või direktorile
- ettepanekud esitatakse kirjalikult
- õppenõukogu arutab ettepanekuid vastavalt laekumise järjekorras
- tehtavad muudatused hakkavad kehtima uue õppeaasta algul 1. septembrist